

OULU SINFONIA

Nils Schweckendiek
Joonas Ahonen

TORSTAINA 31.3.2010 KLO 19
MADETOJAN SALI

Ohjelma

Keskiviikkona 31.3.2010 klo 19 - Madetojan Sali

Nils Schweckendiek

kapellimestari

Joonas Ahonen

piano

Richard Wagner (1813-1883):

Karfreitagszauber ("Pitkäperjantain ihme") oopperasta Parsifal

Jouni Kesti (1946-):

Pianokonsertto nro 2 (kantaesitys)

VÄLIIKA

Ludwig van Beethoven:

Sinfonia nro 3 Es-duuri op. 55, "Eroica"

Allegro con brio

Marcia funebre: Adagio assai

Scherzo: Allegro vivace

Finale: Allegro molto

Richard Wagner: Karfreitagszauber ("Pitkäperjantain ihme") oopperasta Parsifal

Richard Wagnerin (1813-1883) viimeinen ooppera Parsifal (1882) oli synteesi säveltäjän draamallisista ja musiikillisista ideoista. Wagner yhdisti Wolfram von Eschenbachin keskiaikaiseen Parzifal-runoelmaan aineksia kristillisestä mystiikasta, buddhalaisuudesta ja itämaisestä mytologiasta. Teoksen musiikissa johtoaihetekniikka – eri ilmiöiden sävelsymbolit – on sulautunut osaksi läpisävellettyä kokonaisuutta, taiten pehmenettyä harmoniaa ja salaperäisesti säteilevää soitinnusta.

Parsifalin sanoma on synkretistinen, eri uskontoja ja aatteita yhdistävä, polttopisteessään kärsimys ja lunastus, synti ja sovitus, inhimillinen heikkous ja sen ylittävät ihanteet. Vanhojen mysteerinäytelmien ritualismi on korvannut toiminnan, mutta päähenkilön intohimot, epätoivo ja "puhdas hulluus" (reine Tore) ovat todellisia, eivät vertauskuvallisia tai abstrakteja ominaisuuksia.

Vanha Gurnemanz on tietämättömän ja kokemattoman Parsifalin kaitsija, joka kolmannen näytöksen ihmekertomuksessaan (Wundererzählung) julistaa vapahdusta niin luonnolle kuin ihmisillekin. Suuren (tässä tapauksessa lauluosuudestaan riisutun) kohtauksen käyttövoimana on Pitkäperjantain ihme (Karfreitagszauber), Kristuksen kärsimykset ja hänen verellään lunastettu anteeksianto. Gurnemanzin ja Parsifalin vapautuminen perustuu tuon ihmeen oikeaan oivaltamiseen.

Ihmekertomuksen alun mahtavat fanfaariaiheet vaihtuvat pian lempeiksi väreiksi, joilla Gurnemanz ja orkesteri kuvaavat luonnon kauneutta ja Jumalan armoa. Maltillisesti ja suloisesti taitetuin sävyin Wagner rakentaa laajan soittimellisen siirtymäriitin, joka lopussa toteuttaa erään Parsifal-oopperan rohkeimmista ajatuksista: aika muuttuu tilaksi.

Antti Häyrynen

Jouni Kesti: Pianokonsertto numero kaksi

Toisen pianokonserttoni sävellystyön aloittamisen aikoihin oli tarkoitukseni säveltää sinfonia. Mainitsin tästä Joonas Ahoselle, joka oli aiemmin esittänyt Oulu Sinfonian kanssa ensimmäisen pianokonserttoni Mikk Murdveen johdolla. Joonas heitti, että et sentään pianokonserttoa? Hullua ei tietävästi tarvitse yllyttää, joten muutin suunnitelmaa ja siirsin sinfoniaa tuonemmaksi.

Aloitin työt lokakuussa 2008. Alan aina säveltämään lokakuun alussa. Kaamoksen synkkyys antaa korvaamatonta työrauhaa ja auttaa keskittymään istumiseen. Säveltämisessä on istuminen vähintään yhtä tärkeää kuin itse harakanvarpaitten piirtely. Jos et saa itseäsi istutettua paperin ääreen säännöllisesti päivästä toiseen, ei homma valmistu.

Säveltäjänä jouduin kovan paikan eteen 90-luvun lopulla, kun Jorma Uotinen ja Juhani Raiskinen tilasivat minulta baletin Kansallisoopperan suurelle näyttämölle. Silloin loppui elvistely ja piti miettiä, miten kuusikymmenhenkiselle orkesterille ja kahdellekymmenelle tanssijalle saataisiin aikaan sisällöllistä heiluntaa?

Taiteilija on aika pieni taiteen edessä. Tämä piti tajuta ensin. Taiteessa ei kasveta ylöspäin, vaan kokemuksen kertymä leviää kuin sienirihmasto. Ollaan maan matosia.

Kokemuksen kautta löydetty reitti on ainut tie päästä yöksi johonkin. Jos tämä rämpiminen aiheuttaa myötärämpimistä, ollaan epäonnistuttu. Teoksen pitää elää omaa elämäänsä, vailla huolen häivää.

Tähän huolettomuuteen on aihetta ainakin nyt pianokonsertto kakkosen kantaesityksessä, jossa pianisti ja orkesteri ovat parhaasta päästä ja kapellimestari on tosi terävä.

Jouni Kesti, säveltäjä

Ludwig van Beethoven: Sinfonia nro 3 Es-duuri op. 55, "Eroica"

Reininmaalaiselle ja ranskantaitoiselle Ludwig van Beethovenille (1770-1827) demokratia ja Ranskan vallankumouksen ihanteet olivat läheisempiä kuin konservatiivisessa saksalais-roomalaisessa keisarikunnassa eläville wieniläisille. Jo vuonna 1798 Ranskan tasavallan suurlähettiläs Jean-Baptiste Bernadotte, sittemmin Ruotsin kuningas, ehdotti Beethovenille vallankumousta juhlistavaa Napoleon-aiheista sävellystä.

Napoleon veti 1800-luvun alussa älymystöä puoleensa kuin mesi mehiläisiä. Myös Beethoven näki hänessä paremman maailman sanansaattajan, mutta muutti mielensä Napoleonin kruunautettua itsensä keisariksi. Sankari osoittautuikin tavalliseksi pyrkyriksi, joka vaihtoi ihanteensa valtaan ja asemaan. Beethoven raaputti vuonna 1804 kolmannen sinfonian kansilehdeltä pois omistuksensa ja kirjoitti tilalle otsikon "**Sinfonia eroica, composta per festeggiare il sovvenire di un grand'Uomo**" – "Sankarillinen sinfonia, sävelletty juhlistamaan suurmiehen muistoa".

Beethoven oli koko 1800-luvun alun etsinyt tietä ulos ahtaaksi käyneestä wieniläisklassismista, mutta kolmannessa sinfoniassa toimeenpantu musiikinkumous yllätti lähipiirinkin. Teoksen taustalla vaikutti säveltäjän kiinnostus vapausaatteen dramatisoimiseen näyttämömusiikissa. Kolmannen sinfonian aikoihin valmistuivat Fidelio-ooppera, oratorio Kristus Öljymäellä sekä Prometheus-baletti, josta on peräisin Es-duuri-sinfonian finaalityema.

Eroica-sinfonia ei otsikostaan huolimatta ole ohjelmallinen sävellys. Kantaesityksessä vuonna 1805 kuulijoille erikoisin ilmestys oli hitaan osan surumarssi. Sinfonian mittasuhteet ja uudistettu sävelkieli sai erään aikalaisarvostelijan luonnehtimaan sitä "venytetyksi, villiksi ja uhkarohkeaksi fantasiaksi".

Perinteisten muotojen laajentaminen ja motiivisen kehittelyn kytkeminen kaikkiin sävellyksen osatekijöihin suuntasivat klassistista ajattelua aivan uudella tavalla. Sinfoniale oli annettu profeettallinen tehtävä, josta sen oli selviydyttävä vain musiikillisia keinoja käyttäen.

Kaksi orkesterin forteakordia sysää ensimmäisen osan (**Allegro**) hellittämättömään liikkeeseen, jossa dynaaminen jännite toistuvasti kätketään viehkeän lyyristen taitteiden alle. Sekä pää- että sivuteema ovat yksinkertaisia ja tarjoavat mahdollisuuden räjähdysalttille rytmiselle kehitykselle, joka purkautuu voimalla tulisissa fortejaksoissa sekä itsepintaisesti iskevissä orkesteriakordeissa.

Kehittelyssä Beethoven esittelee kaksi uutta teemaa ja etenee rohkeasti yhä kaukaisempiin sävellajeihin, joiden jälkeen Es-duurin paluu dramaattisessa koodassa ei voisi olla voitollisempi. Itseasiassa ensiosan sonaattimuoto on muotoiltu loistokkaaksi valmisteluksi tälle koodalle, jonka huipentumaa säveltäjä terästi myöhemmissä esityksissä sotaisilla trumpeteilla.

Ensimmäisen osan kamppailu saa jyrkän kontrastin hitaan osan (**Adagio assai**) surumarssissa. Osan kaksi laajaa väliepisodia laventavat tyylilajin ulkopuolelta tulevaa karakterikappaletta sinfoniseen suuntaan ja etenkin jälkimmäisessä kohtauksessa tragedia syvenee antiikin draamojen mittoihin. Tässä osassa Beethoven konkretisoi sankari-ihanteensa – useampiakin henkilöitä on nimetty surumarssin kohteeksi, mutta samalla (sankarin kuoltua) hän häivyttää jäljet kronologisesta kertomuksesta.

Kuumeisesti liitävä scherzo (**Allegro vivace**) oli virallisesti Beethovenin ensimmäinen lajissaan. Huolimatta käyrätorvitrioin uljaasti juhlistamasta triotaitteesta, osan kuumeisina nakuttavissa rytmeissä on mystinen pohjavire, jota patarummut osan loppumetreillä alleviivaavat.

Finaali (**Allegro molto**) alkaa kaoottisella purkauksella, joka puhdistaa sinfonisen kentän spekulatioista. Seuraavaksi esitellään teeman bassosäestys (*pizzicato*) ja vasta sitten teema. Muunnelmat laventuvat suuriksi kohtauksiksi, luikahtaen arvaamatta molliin ja huipentuen kiihkeään fuugaan. Fuugaa seuraavat variaatiot tuntuvat saavuttaneen jonkinlaisen panteistiseen rauhan, joka lopuksi hiipuu molliin. Energisellä loppuriuhtaisulla sinfonia tempaistaan onnelliseen loppuun.

Antti Häyrynen

Espoolainen opiskelijasinfoniaorkesteri
Polyteknikkojen Orkesteri Madetojan salissa
lauantaina 10.4. klo 18.00

Ohjelmisto

Leevi Madetoja
Pjotr Tšaikovski
Edward Elgar

Konserttialkusoitto
Viulukonsertto D-duuri op. 35
Enigma-muunnelmat

Konsertin johtaa Petri Komulainen
Viulusolistina Mikk Murdvee

Liput 12 / 6 €, ovelta ja ennakkovarauksella sähköpostitse
taloudenhoitaja@polyteknikkojenorkesteri.fi

Nils Schweckendiek, kapellimestari

Saksalaissyntyinen kapellimestari Nils Schweckendiek on opiskellut musiikkitiedettä Cambridgen yliopistossa sekä orkesterin- ja kuoronjohtoa Freiburgissa. Sibeliuksen Akatemiassa hän on suorittanut orkesterin- ja kuoronjohtoon diplomit Leif Segerstamin, Jorma Panulan, Matti Hyökin ja Atso Almilan johdolla. Schweckendiek on lisäksi opiskellut Neeme Järvin, Jukka-Pekka Sarasteen, Pierre Boulezin ja Sir Charles Mackerrasin johdolla.

Nils Schweckendiek on johtanut Suomessa Sibeliuksen Akatemian oopperaproduktiota (mm. Janáčekin Ovela kettu), Dvořákin oopperan Rusalka Helsingin juhlatuokioilla sekä Offenbachin Hoffmannin kertomukset Aleksanterin teatterissa. Vaasan Oopperassa hän on johtanut Puccinin Madama Butterflyn ja Nordgrenin Den svarte munken -oopperan Suomen ensi-esityksen. Suomen Kansallisoopperassa hän on vierailut Aulis Sallisen baletin Hobitti esityksissä vuonna 2002 ja Richard Straussin Der Rosenkavalier -oopperan kapellimestarina tammikuussa 2006. Vuonna 2008 hän debytoi Savonlinnan Oopperajuhlilla johtaen Markus Fageruddin Seitsemän koiraveljestä -oopperan kantaesitystä. Schweckendiek on myös johtanut oman sovituksensa Tauno Pyykkäsen Sudenmorsian-oopperasta Helsingissä ja Tallinnassa.

Nils Schweckendiek on johtanut Leipzigin Gewandhaus-orkesteria, Bernin sinfoniaorkesteria sekä useita orkestereita Suomessa, Virossa ja Saksassa, mm. Radion sinfoniaorkesteria, Helsingin kaupungin-orkesteria, Sinfonia Lahtea, Tapiola Sinfoniettaa, Tampere Filharmoniaa ja Kuopion kaupunginorkesteria. Vuonna 2008 hän debytoi Aasiassa johtaen Zhejiangin sinfoniaorkesteria Kiinassa. Vuodesta 2007 hän on toiminut Helsingin kamarikuoron taiteellisena suunnittelijana ja vuodesta 2009 Ulmin Oopperan kapellimestarina. Hän johtaa mielellään myös uutta musiikkia ja on esiintynyt useasti Musica nova Helsinki -festivaalilla sekä Musiikin aika -festivaalilla Viitasaarella.

Joonas Ahonen, piano

Joonas Ahonen opiskeli Sibelius-Akatemiassa Tuija Hakkilan ja Liisa Pohjolan oppilaana. Kotimaisen yleisön tietoisuuteen Ahonen ponnahti menestyttyään Jyväskylän kansallisessa pianokilpailussa vuonna 2001 sekä kansainvälisessä Maj Lind -kilpailussa vuotta myöhemmin. Siuntiolainen Lux Musicae -festivaali nimitti Ahosen vuoden nuoreksi muusikoksi vuonna 2003.

Ahonen vieraili Encuentro de Música y Academia -tapahtumassa Santanderissa Espanjassa ja soitti Sofia Gubaidulinan pianoteoksia säveltäjän valvonnassa. Joonas Ahonen on tehnyt yhteistyötä Leif Segerstamin, Jukka-Pekka Sarasteen, John Storgårdsin sekä Dmitri Slobodenioukin kanssa.

Ahonen on kantaesittänyt monia teoksia, joiden joukossa tärkeimpinä Jouni Kestin, Kai Niemisen ja Giovanni Bonaton pianokonsertot. Ahosen viimeaikaisista esiintymisistä Charles Ivesin "Concord"-sonaatin ja György Ligetin pianokonsertin esitykset ovat saaneet osakseen runsaasti positiivista huomiota.

Oulun OP

KALEVA

Galaxo®

SIBERIA

Weekend Menu. Hyvää vapaailtaa!

Perjantaisin ja lauantaisin
klo 16:sta eteenpäin
erikoismenu vain 38 euroa.

hg
HUGO

Ravintola Hugo / Rantakatu 4, Oulu
puh. 020 143 2200 / www.uusiseurahuone.com

Oulu Sinfonian lipunmyynti 1.1.2010 alkaen

1. Valtakunnallinen varausnumero 0600 900 900
(1,75 €/min + pvm/mpm)
2. www.lippu.fi
3. Stockmannin palvelupisteen suoramyymintipaikka,
Kirkkokatu 14
4. Madetojan salin lippukassa maanantaista
perjantaihin 12-14 alkaen 29.3.2010
5. Konserttipaikka tuntia ennen konserttia

Kuukauden orkesterilainen

Tapaamme joka kuukausi Oulu sinfonialaisen, joka kertoo työstään ja itsestään.

Oulu Sinfonia, Sirpa Mäläskä puhelimessa

Kun tarvitset kattavat tiedot Oulun Musiikkikeskuksen tiloista, sinun kannattaa ottaa yhteyttä Sirpa Mäläskään. Sirpa hanksaa talon vuokrattavat tilat, hoitaa tarjoukset ja sopimukset sekä organisoii pitkälle kaikki käytännön järjestelyt. Sitten on vielä Oulu Sinfonian lipunmyynti. Myös sen osuus ottaa Sirpan työpäivästä hyvän siivun.

Onneksi takana on pitkä kokemus: Sirpa on tullut taloon vuonna 1984, lähes suoraan kauppakoulun penkiltä. Aikana, jolloin kirjoituskoneita oli talossa tasan yksi kappale ja liput leimattiin joka viikko käsin myyntiin.

Sittemmin tietotekniikka on tullut osaksi työntekoa – niin hyvässä kuin pahassa. Yksi lienee kuitenkin muuttumaton: orkesterin palveluammattilaisen tärkein instrumentti on puhelin.

Sirpa on ehtinyt olla viiden intendentin palveluksessa. Voisi lyödä vetoa, että he kaikki allekirjoittavat saman: heidän apunaan on ollut tunnollinen, uuttera ja moneen pystyvä työntekijä. Ehkäpä jopa liian kiltti ja kunnianhimoinen ihminen, etenkin, kun talon toimistoon ei tarpeista huolimatta olla saatu lisää henkilökuntaa.

Tarve jakaa laajaa työmäärää olisi ollut suuri etenkin vuodenvaihteessa, kun orkesterin lipunmyynti muuttui. Konserttilippuja ei voi enää hankkia Oulun kaupunginteatterin lippupisteestä. Syy on palvelutarjoajissa: teatterin lippuja välittää valtakunnallinen Lippupalvelu, orkesterin puolestaan valtakunnallinen Lippupiste.

Kun Sirpa sai paikan musiikkikeskuksesta, hän ei ollut vierailut klassisen musiikin

konserpteissa Nyt tilanne on toinen. Yhtä hän ei kuitenkaan lakkaa ihmettelemästä: muusikoiden taitoa hallita oma instrumenttinsa yksin ja osana soittavaa kokonaisuutta. Ehkäpä jonain päivänä ihmeteltävien joukossa on myös Sirpan kuopus, sellistinalku.

Lapset, mahdollisuus tehdä töitä, kevät ja toivottavasti uudet tulevat haasteet. Siinä asiat, joista Sirpa on kiitollinen. Ei haittaa, vaikka syksyllä päättyneen vuorotteluvapaan aktiviteetit – kuntosali, jooga ja vesijumppa – ovat jääneet arjen jalkoihin. On kuitenkin kirjat, etenkin runot ja psykologiaa käsittelevät teokset. Niin ja ne tulevat haasteet. Niissä riittää pohtimista konkarille, joka saattaa vielä yllättää kaikki – itsensäkin.

Seuraavat konsertit

Österman

Keskiviikko 7.4. klo 19

**Tulindbergin sali
Taiteilija tutuksi:**

Harri Österman, sello ja

Marko Ylönen, sello

Liput 8/6/3 €

R-kioskin tapahtumanumero 20190

Perjantai 9.4. klo 19

**Madetojan Sali
Tähtihetki**

On the Broadway!

Anna-Maria Helsing, kapellimestari

Janet Chvatal, sopraano

Kevin Tarte, baritoni

Musikaali- ja elokuvasäveliä

Oopperan kummituksesta Titaniciin.

22/18/8 €

R-kioskin tapahtumanumero 20060

Helsing

KALEVA

Etuhinta kestotilaaajille 15/12 €

Torstai 15.4. klo 19

**Madetojan Sali
Sinfoniasarja**

Arturo Alvarado, kapellimestari

Marjukka Tepponen, sopraano

Verdi – J. Strauss – Gounod – Schubert

Liput 19/15/6 euroa

R-kioskin tapahtumanumero 21638

Tepponen

Torstai 22.4. klo 19

**Madetojan Sali
Sinfoniassarja**

Anna-Maria Helsing, kapellimestari

Janne Thomsen, huilu

Sibelius – Vasks – Yusupov – Tšaikovski

Liput 19/15/6 euroa

R-kioskin tapahtumanumero 21638

Thomsen

Konserttiklubi III-kabinetissa klo 18.00.

Vapaa pääsy

Liput Lippupisteestä Stockmannin 3. kerros (palvelumaksu 1,50 €/lippu)
Lippupisteen puhelinpalvelu 0600-900 900 (1.75 €/min+pvm) tai
ovelta tuntia ennen konserttia.